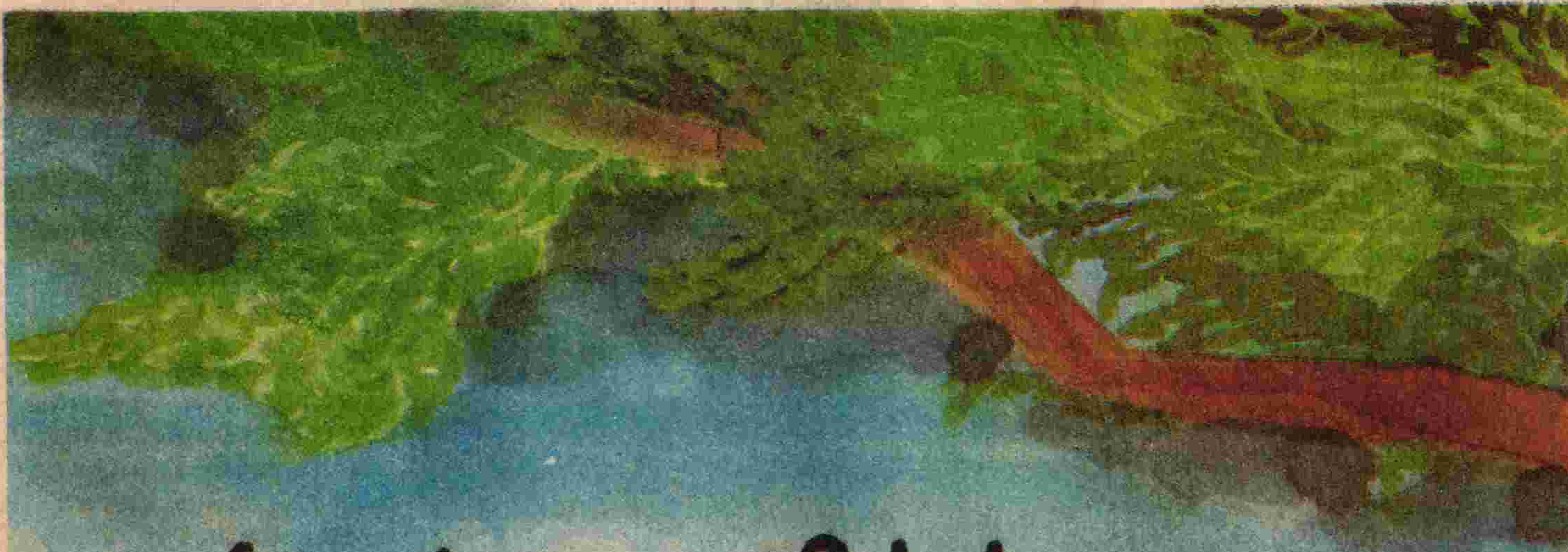

సృష్టికర్త ఆవేదన

డాక్టర్ కాలువ మల్లయ్య

తొమ్మిది పదుల వయోభారాన్ని మోస్తున్న ఆ వృద్ధుడి పేరు రామయ్య. అయితే గత యాభై ఏళ్లుగా అతన్నా పేరుతో ఎవరూ పిలవడంలేదు. ఆతని పేరు 'రామయ్య'ని కూడా ఈతరం వారికి చాలా మందికి తెలియదు. ఊరి వాళ్లంతా అతన్ని 'ముసలయ్య'ని, దొరల కుటుంబాలకు చెందిన వాళ్లు 'ముసలోడ'ని పిలుస్తారు.

ఆతని నడుం వంగిపోయింది. ముఖంలో వయసుతో పాటు, జీవితానుభవపు ముడతలున్నాయి. ఆతని కళ్లో మూడు, నాలుగు తరాల జీవితాన్ని చూసిన జాడలున్నాయి. ఆతని నడుముకో పంచె ఉంది. తల మీద రుమాలుంది. ఒంటిపై ఆతడు పుట్టి బుద్ధెరిగినప్పట్నుండి కూడా అంగి వేసుకున్న జాడలు లేవు. ఎండ, గాలి, వాన, చలి లాంటివేవీ ఆతని శరీరంపై పెద్దగా ప్రభావాన్ని చూపినట్టు లేవు.

ముసలయ్యకు ఉండటానికో గుడిసుంది. ఆ గుడిసెలోనే ఆతనికి పిల్లలయ్యారు. ఆ పిల్లలకూ పిల్లలయ్యారు. మనుమలతరం వాళ్లకు కూడా పిల్లలవుతున్నారు. ఆ గుడిసె పక్కనే పెద్ద బంగళా ఉంది. ఆ బంగళా స్థానంలో అంతకుముందో మూడిళ్ల భవంతుండేది. అందులో రాజారావు దొర కుటుంబముంటుంది. ముసలయ్య సమకాలికుడైన రాజారావు ఈ మధ్యనే కాలం చేశాడు. ఇప్పుడతని మనుమల కాలం నడుస్తోంది.

ఆ ఊళ్లో జమీందారైన రాజారావు కుటుంబం బంగళా పక్కన ముసలయ్య కుటుంబం వాళ్ల గుడిసె ఉండడం అసహజమే. దొరలుండనీయరు కూడా. ముసలయ్య పసివాడుగా ఉన్న సమయంలో రాజారావు తండ్రి ముసలయ్య తండ్రిని తన ఇంటి సమీపంలో గుడిసె వేసుకొమ్మన్నాడు. ముసలయ్య వాళ్ల కుటుంబమంతా రాజారావింట్లో పనిచేస్తూ బతికేవారు. ఇంట్లోంచి కేకేస్తే చాలు ఎవరైనా పరుగెత్తుకొచ్చేవారు. ఆ విధంగా ముసలయ్య కుటుంబమక్కడ స్థిరపడిపోయింది. అక్కడి నుంచి ముసలయ్య కుటుంబాన్నెప్పుడో తరిమేసే వారే కాని వాళ్లతో దొర కుటుంబాని కవసరముంది. అందుకే వాళ్ల జోలికి పోలేదు. అటు తర్వాత వాళ్లు పొమ్మన్నా వీళ్లు పోదలుచుకోలేదు.

దొర, ముసలయ్య ఇండ్ల మధ్యనున్న ప్రహరీ గోడవతల దొర భాగంలో పెద్ద చింత చెట్టుంది. దాని కొమ్మలు మాత్రం ముసలయ్య వాకిట్లోకున్నాయి. అన్ని కాలాల్లో ముసలయ్య వాకిలంతా చింతాకుతో నిండి వుంటుంది. ఆకురాలు కాలంలోనైతే మరీ ఇబ్బందిగా ఉంటుంది. వాకిల్నిండా చింతాకే. ఎన్నిసార్లూడ్చినా ఊడ్చినట్టే ఉండదు. పైగా ధాన్యం ఎండపోసుకుంటే దాన్నిండా చింతాకు పడుతుంది. నీడవల్ల అది ఎండడం కష్టంగానే ఉంటుంది. ఆ చెట్టు వల్ల వాళ్ల కిబ్బందిగానే ఉంది. దాన్ని గురించే ఇదివరకెన్నోసార్లు తగాదాలు కూడా అయ్యాయి.

వాకిట్లో వాల్చున్న నులకమంచంలో వెల్లకిలా పడుకోనున్నాడు ముసలయ్య. జడల దయ్యంలా ఉన్న చింత చెట్టును చూశాడు. ఆతని కళ్ల ముందెన్నో జ్ఞాపకాలు తిరుగుతున్నాయి.

చింతచెట్టు గూర్చి దొర కుటుంబంతో తగాదాలు పెట్టుకోవద్దన్నాడు ముసలయ్య. కాని ఆతని మనుమలు వినడంలేదు. "దొర లేడు.. దాత లేడు.. ఎవడు ఎవడికి దొర? చెత్తంతా ఎత్తిపోసేది మేము కాయంతేమో దొరకా? సగం కాయ మాకు రావాల్సిందే. ఆకు మాకు, కాయ దొరకా?" అన్నారు ముసలయ్య మనుమలు. ముసలయ్య వాళ్ల ప్రశ్నలకు సమాధానం చెప్పలేకపోయాడు.

ఈ విషయంలో మనుమలు చెప్పిన చిన్న కథ జ్ఞాపకం వచ్చింది ముసలయ్యకు. పొత్తులో ఉన్న భూమి విషయంలో ఇద్దరికి తగాదా వచ్చింది. అందులో ఒకడు తెలివైనవాడు. రెండవ వాడమాయకుడు. పంటలో పై భాగం నీది, కింది భాగం

జన్మదిన కథల పోటీలో తృతీయ

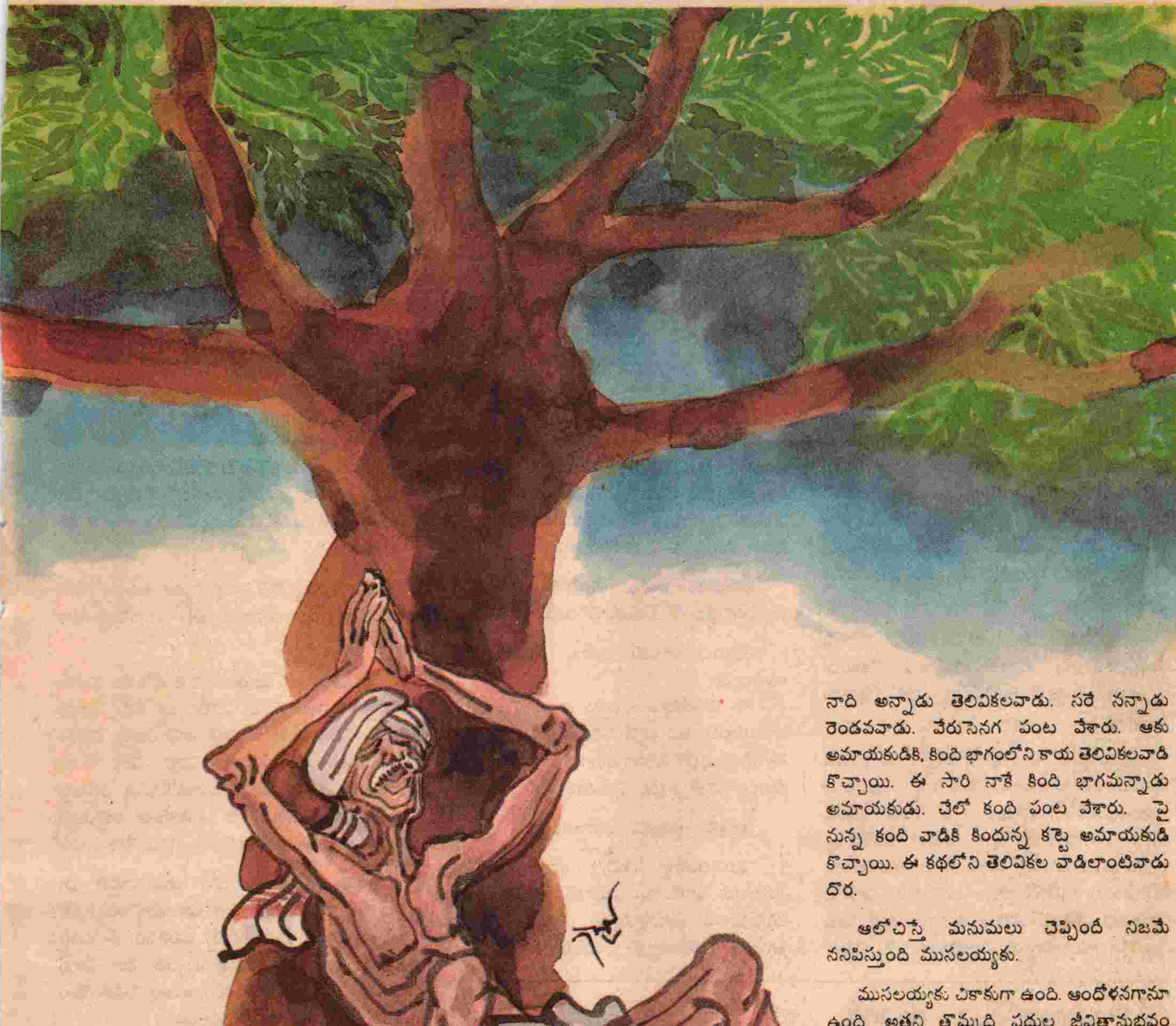

నాది అన్నాడు తెలివికలవాడు. సరే నన్నాడు రెండవవాడు. వేరుసెనగ పంట వేశారు. ఆకు అమాయకుడికి, కింది భాగంలోని కాయ తెలివికలవాడి కొచ్చాయి. ఈ సారి నాకే కింది భాగమన్నాడు అమాయకుడు. చేలో కంది పంట వేశారు. పైనున్న కంది వాడికి కిందున్న కట్టె అమాయకుడి కొచ్చాయి. ఈ కథలోని తెలివికల వాడిలాంటివాడు దొర.

ఆలోచిస్తే మనుమలు చెప్పిందీ నిజమే ననిపిస్తుంది ముసలయ్యకు.

ముసలయ్యకు చికాకుగా ఉంది. ఆందోళనగానూ ఉంది. అతని తొమ్మిది పదుల జీవితానుభవం దొరలాంటి బలవంతులతో తగాదాలు పెట్టుకోవద్దని చెబుతూంది. ఫలితాలేంటో ఆతనికి గుర్తుకొస్తున్నాయి. అయినా ఆతని మనుమలు వినడంలేదు. చింతకాయ

బహుమతి 2,000/- గెలుచుకున్న కథ

తృతీయ బహుమతి రు.2,000/-
పొందిన 'సృష్టికర్త ఆవేదన'
కథా రచయిత
డా. కాలువ మల్లయ్య

జననం - 12-1-53న కరీంనగర్ జిల్లాలోని తెలుకుంట అనే మారుమూల గ్రామంలో, దిగువ మధ్యతరగతి కుటుంబంలో. చదువు - బి.ఎస్.సి బి.ఇడి., ఏ.ఐ.సి., పి.జి.డి.పి.ఆర్., ఎం.ఏ., పిహెచ్.డి.. ఉద్యోగం - ఫెర్టిలైజర్ కార్పొరేషన్ ఆఫ్ ఇండియా, రామగుండంలో సీనియర్ కెమిస్ట్.

శ్రీమతి విజయలక్ష్మి, ఇద్దరు చిన్నారులు.

అభ్యుదయ సాహిత్యానికి సామాజిక ప్రయోజన ముండాలని, సామాజికమైన మార్పులో సాహిత్యం పాత్ర కొంతైనా ఉంటుందని నమ్ముతున్నవాణ్ని. తెలంగాణా గ్రామీణ జీవితం నేపథ్యంగా రచనలు చేస్తున్నాను. గ్రామాల్లో మారుతున్న విలువలను, జరుగుతున్న సంఘర్షణను, కలుగుతున్న సంక్షోభాన్ని పతనమవుతున్న వృత్తులను, ఉద్యమాలను అక్షరబద్ధం చేయడానికి ప్రయత్నిస్తున్నాను. సాహిత్యం జీవితంలోంచి రావాలన్న ధ్యేయంతో ఉత్తమ సాహిత్య సృజనమే ఏకైక జీవిత దృక్పథంగా రచనలు చేస్తున్నాను.

1983లో రాయడం ప్రారంభించి, రెండువందలకు పైగా కథలు, పాతిక సాహిత్య వ్యాసాలు, ఒక నవల, 'అవ్వతోడు గిది తెలంగాణ' పేరుతో ఆదివారం 'ఆంధ్రప్రభ'లో వచ్చిన శీర్షికా రచనలు, కొన్ని కవితలు రాశాను. కవితలు, కథలు కలిపి అయిదు పుస్తకాలు సంకలనాలుగా వచ్చాయి.

కొడవటిగంటి, కాళీపట్నం, రా.వి. శాస్త్రి నా అభిమాన రచయితలు. మానవ జీవితంలోని సంఘర్షణను చిత్రిస్తూ జీవిత వాస్తవికతను చిత్రించే ఏ రచనైనా నా అభిమాన రచనే!

డా. కాలువ మల్లయ్య 3-37, ఫెర్టిలైజర్ సిటీ, కరీంనగర్ జిల్లా - 505 210.

లో సగం తమకు రావాల్సిందే నంటున్నారు. ఇటీవలి కాలంలో ఊళ్లో జరుగుతున్న, జరిగిన మార్పులను జ్ఞాపకం చేసుకున్నాడు. ముసలయ్య లాంటి వారికవి ఆశాజనకంగానే కనబడుతున్నాయి. ఏదేమైనా దొర కుటుంబానికి లొంగేది లేదన్న మనుమలవాదం గూర్చి ఆలోచిస్తున్నాడు ముసలయ్య.

ఇదివరకెన్నోసార్లు జరిగినా పరిష్కారంకాని చింత చెట్టు గూర్చి పంచాయతీ రేపు జరుగబోతుంది. ఆ పంచాయతీ గూర్చే ఆలోచిస్తూ నిద్రలో కొరిగాడు ముసలయ్య.

తెల్లవారింది. బారెడు పొద్దెక్కింది. ఊరి పెద్ద మనుషులంతా రాజారావు దొర కొడుకు రాఘవరావు ఇంటి ముందు గుమిగూడుతున్నారు. చింతచెట్టుకిందే పంచాయతీ రాఘవరావు కొడుకులు కిషన్‌రావు, శ్యాంరావు మిత్రులతో కలిసున్నారు. ముసలయ్య మనుమలు సురేష్, రాజు నూనూగు మీసాల నూత్న యవ్వనంలో కోడెల్లా ఉన్నారు. వాళ్ల వెంట వాళ్ల స్నేహితులున్నారు. ముసలయ్య కట్టె చేతితో పట్టుకుని ఆయాసంగా నడుస్తూ అక్కడి కొచ్చి కూర్చున్నాడు. పెద్ద మనుషులంతా బల్లలపై, మంచాలపై కూర్చున్నారు. ఆ పంచాయతీ చూడటానికి చాలా మంది ఊరి వాళ్లొచ్చారు.

ఆకురాలు కాలం. చింతాకు వాళ్ల మీద తుంపరపడ్డట్టుగా పడుతూనే ఉంది.

సర్పంచి అందరి దిక్కూ చూశాడు. సరాయించాడు.

"ఈ చింతచెట్టు కొట్లాట చాలా రోజుల్నుంచి నానుతూంది. దీన్నిట్లానే విడిచిపెడితే బాగుండదు. ఈ రోజు ఏదో పరిష్కారం అయిపోవాలి. నాన్చుకుంటూ పోతే కక్షలు పెరుగుతాయి" అన్నాడు.

"అవును. అవును." అన్నారందరు.

"ముసలయ్యా! నువ్వు కష్టాల జూసినవు. సుఖాలం జూసినవు. మూడు తంతెల(తరాల) మనుషులం జూస్తున్నవు. నీ మనుమలేమొ ఉరుకులాడుతున్నారు. చింతకాయలో సగం కావాలంటున్నారు. లేకుంటే కొట్టేసుకొమ్మంటున్నరు. చెట్టుందేమో రాఘవరావు వాకిట్లో. కొమ్మలన్నేమొ మీ వాకిట్లున్నయి. నువ్వేమంటవో చెప్పు." అన్నాడు సర్పంచ్.

ముసలయ్య లేచి నిల్చున్నాడు. అందర్నోసారి కలియజూశాడు. రుమాలు తీసి కిందపెట్టి తల బరుక్కున్నాడు.

"అయ్యలారా! మీరంత పెద్ద లోకులు. మీకు చెప్పేటోన్నిగాదు నేను. మీరన్నట్టు నేను మూడు తంతెల మనుషుల జూసిన. రాఘవరావు దొరను నేను ఎత్తుకున్న. భుజాల మీద మోసిన. నా చేతులల్ల పెరిగిండాయినె. మూతి కడిగిన. వాళ్లింట్ల అరొక్క పని జేసిన. నా బతుకంత ఆల్లింట్లనే గడిచింది. ఆయన కొడుకులకు గూడ సేవ జేసిన.

"నాకు రాజారావు దొర యజమానైతె నా కొడుక్కు రాఘవరావు దొర యజమానైండు. మా కుటుంబమంత వాళ్ల సేవల్నే బతికినం. ఈ బంగ్ల పక్కన మా గుడిసెనుండనిచ్చింది మా మీద ప్రేమతోని గాదు. నాత్తిరి పగలు ఆల్ల సేవకు మేం పనికత్తమని" ఆగాడు ముసలయ్య.

ఆ మాటల్నందరూ శ్రద్ధగా వింటున్నారు.

"నీ యవ్వ! ముసల్నోనికినా పారేత్తు. గీ సోదంత ఎందుకు? అసలు సంగతేందో చెప్పలేవు" అన్నాడో పెద్ద మనిషి.

"అయ్యాలార! ఇది మీకు సోదోలె కనపడుతుందేమొ? కాని ఇవన్ని చెప్పింది ఈ పంచాయతి సంగతి మీకు పూర్తిగ తెలువది. నేను చెప్పే సంగతులు ఒకదానితోని ఇంకోదానికి సంబంధముంటది. పోతె ఇది మామూలు చింతచెట్టు పంచాయతిగాదు. గందులో ఎన్నో విషయాలున్నయి." అన్నాడు ముసలయ్య.

"సరే కానియ్యి! నువ్వు చెప్పేది చెప్పు." అన్నాడు మాజీ పట్వారి.

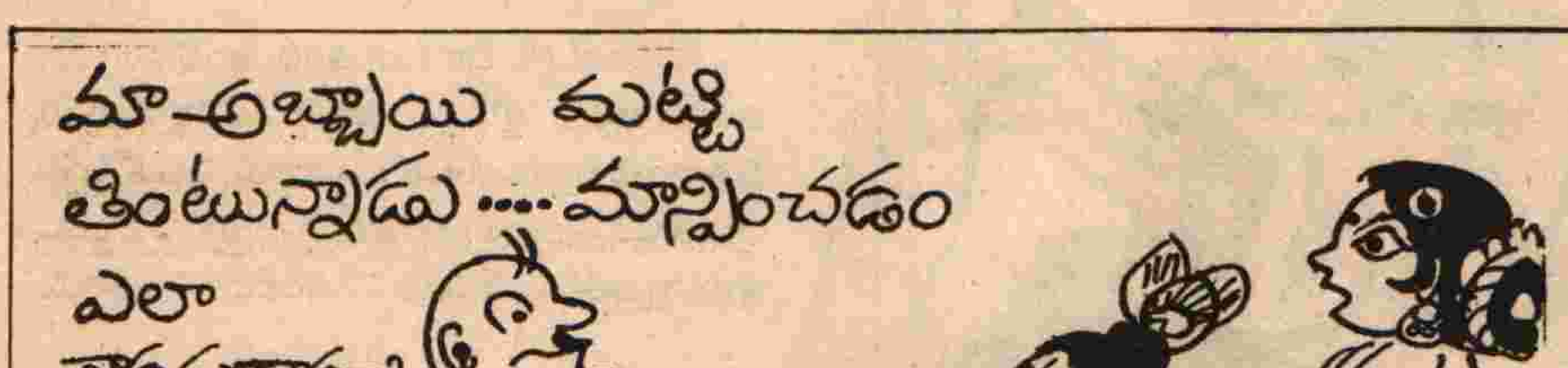

"అయ్యలార! దొర సంతోషమే మా సంతోష మనుకున్నం.

"అల్లకే సేవ జేసినం. కొడితె పడ్డం. తిడితె పడ్డం. ఒక్క మాటన్లేదు. అసలు మేం నోరే తెరువలేదు."

"వట్టిగనే పని జేసింర్రా? మీకు కూడుబెట్టలేదా?" శ్యాంరావు మాటలకు విరాగిలా నవ్వాడు ముసలయ్య.

"కూడు పెట్టింర్రు నిజమే. మా కుటుంబమంత దొర సేవలోనె గడుపుతె మాకేం దక్కింది? ఇగొ గీ బొక్కలు, గీ చింపుల పేగులు. మేమేం బంగ్లాలు గట్టినమా? భవంతులు గట్టినమా? భూమి జేగలు కొన్నమా? జానెడు పొట్ట నింపుకొనుడే గగనమైంది. మేం మా తంర్డి కాలం నుంచి గూడ గిదే గుడిసెలుంటున్నం. ఈ గుడిసెల్నే మా అందరి బతుకులెల్లి పోతన్నయి. మరి మేం సేవ చేసిన దొర? ఇప్పుడున్న బంగ్లా అడుగున మునుపు భవంతుండేది. గూనిల్లుపోయది బంగ్లా అయింది. దొరకింకా పట్నంల బంగ్లాలున్నయి. ఆస్తులున్నాయి. నాకు, నా మనుమలకు అప్పటికి, ఇప్పటికి గుడిసే మిగిలింది. గీ రెక్కలే మిగిల్నయి. ఇగొ గీ రెక్కలే మిగిల్నయి దొర. సేవ జేసి సంపాయించింది ఇది...." తన ముదుసలి శరీరాన్ని చూపుతూ అన్నాడు ముసలయ్య.

"ఆల్ల మోచేతి కింద నీల్లు తాక్కుంట బతికి అదో బతుకని చెప్పుతున్నవా? అది గూడ బతుకేనా?" అన్నాడు సురేష్.

"అదుగో చూడుంర్డి. నా మనుమలు. నాదో బతుకే కాదంటంర్రు. కాలం మునుపటి తీరుగ లేదు. ఇప్పుడు దొర అనటానికి కూడ వాల్లిష్టపడుతలేరు. ఇప్పటోల్లకు పౌరుష మెక్కువ. ఇప్పుడు పడు సోల్లదే కాలం" అన్నాడు ముసలయ్య.

"ఇంతవరకు చెప్పిన చరిత్ర చాలు. ఇప్పుడు చింతచెట్టు సంగతేంటో చెప్పు" అన్నాడు మరో పెద్దమనిషి.

"చెట్టు గురించి మీకు తెలువందేముంది? దీని పంచాయతి ఏండ్ల నుంచి నానుతున్నదేనాయె. మీ దాంట్ల దొరలున్నరు. పటేండ్లున్నరు. చదువు కున్నోల్లున్నరు. నేం జెప్పేది బాగ మనుసున వెట్టుంర్డి. ఈ చింతచెట్టుని నా చేతుల్తోని నేనే పెట్టిన. నీల్లు పోసిన. గొర్రె, మ్యాక, గొడ్డు గోద మేయకుండ కాపాడిన. దీన్ని నేనే సాదిన. సవరక్షణ చేసిన. పెంచి పెద్ద జేసిన. మునుపు పరారి గోడలు లేకుండె. గీ హద్దులు లేకుండె. కొన్నేండ్లయిన తర్వాత ప్రహరి గోడలచ్చినయి. చెట్టు మొదలేమొ దొర గోడ పక్కకుంది. మొత్తం చెట్టు కొమ్మలన్నీ మా వాకిట్లకున్నయి.

"చెట్టు కాపుకొచ్చింది. నా కాలంల దొర కెదురుమాట్లాడెరుగ. చింతకాయ మా వాకిట్ల రాలిందంతా దొర మనుషులు, స్వయంగా నేను దొర ఇంట్లో వేసేటోల్లం. దొర దయతలచి ఇస్తే ఒకటి రెండు కాయలు తీసుకునెటోల్లం. లేకుంటే లేదు. కావన్నని మేమెప్పు డడగలే. అటెనుక నా కొడుకు కాలమచ్చింది. వాని కాలంల ఆకంత మన వాకిట్ల పడితే కాయ మనకేం రాదా అన్న ప్రశ్న వచ్చింది. ఆ మాటల విని రాఘవరావు దొర కోపానికొచ్చిండు. అదంతల్నే అయిపోయినది. నా కొడుకు కాలంల దొర అప్పుడప్పుడు పులుసు కోసం కొంత చింత పండిచ్చెటోడు. నా కొడుకిప్పుడు లేడు. రెండేండ్ల కిందనే చనిపోయిండు.

"ఇప్పుడు నా మనుమల కాలం నడుత్తుంది. నా మనుమలు మా వాకిట్లో పడ్డ కాయలో సగం మాకే రావాలంటున్నరు. ఒకలిచ్చేదేంటి? అది మాదే నంటంర్రు. చెత్తంతా ఎత్తపోసేది మేము.

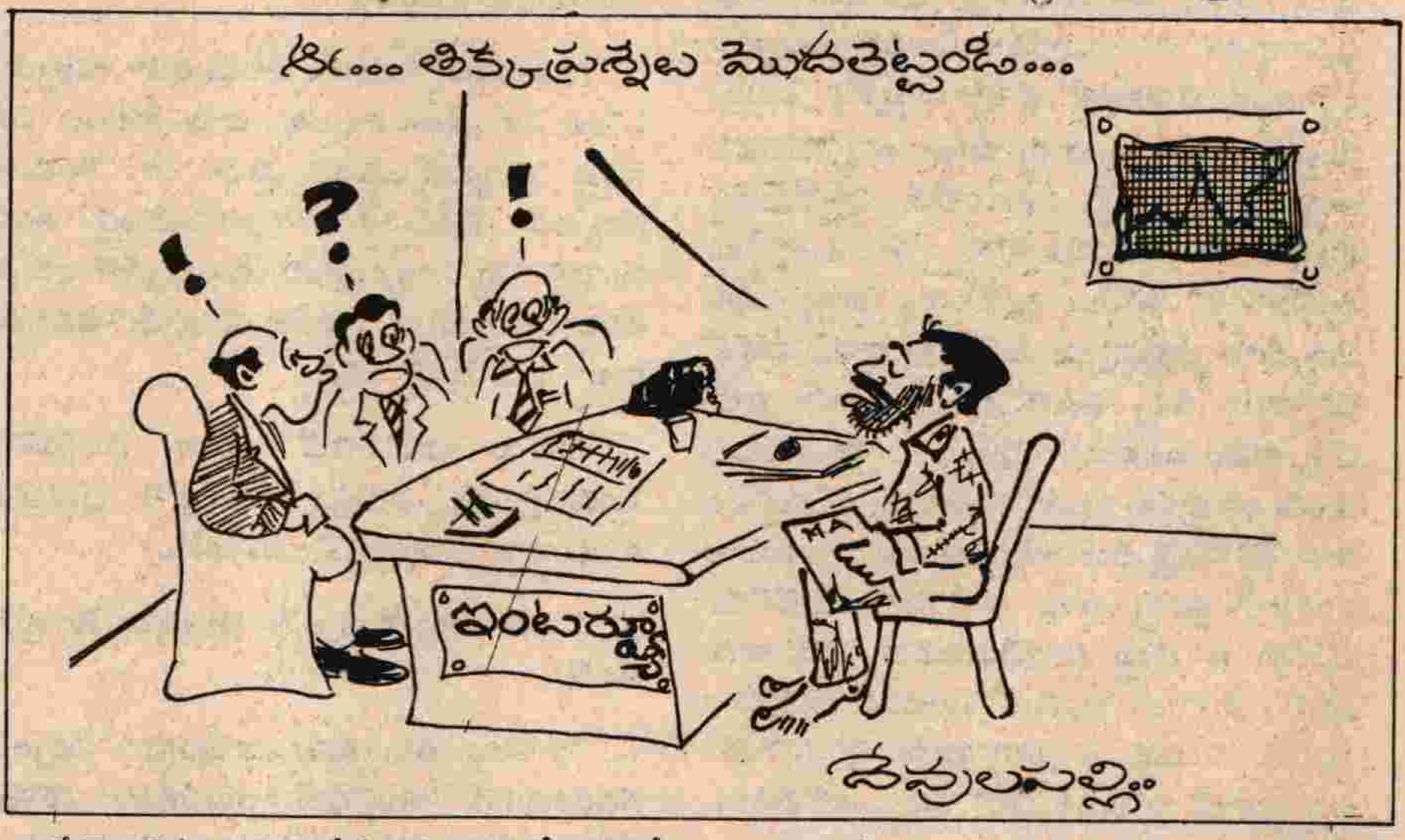

కాయేమో దొరకా అని నిలదీస్తంర్రు. ఇన్ని రోజులెట్లనో గడిచింది. మాది ఎడ్డికాలం. ఇప్పుడైతె నా మనుమలు చెప్పింది నాకు రైటే అనిపిత్తంది."

ముసలయ్య చెప్పిన మాటలన్నీ విన్నారు పెద్ద మనుషులు. వాళ్ళల్లో వాళ్లు మాట్లాడుకుంటున్నారు.

"చెట్టు దొర వాకిట్ల ఉంది కదా! కాయ నీ కెట్లా వస్తుంది?" అన్నాడు సర్పంచ్.

"నిజమే. చెట్టు మొదలు దొర భూమిల్నే ఉంది. కాని కొమ్మలన్ని మా ఇంటి మీదున్నాయి. ఆకంత మా గుడిసె మీద రాల్తది. వాకిట్ల ఎండుగులు నేర్పినట్టు రాల్తది. చెట్టు నీడతోని వాకిట్ల ఏదెండ బోసుకున్నా ఎండదీ. చలికాలంల ఎండ పొడకూ్కసుందామన్నా ఎండెల్లది. ఇగేం జేసుడు? చెత్తంత ఎత్తిపోయాలె మేం? కాయల్నేమొ పాలు లేదా అంటున్నరు నా మనుమలు. మేం మొత్తం కాయ మాకే కావాలంట లేము. మా వాకిట్లో పడ్డదాంట్ల నుంచి సగం ఇయ్యమంటున్నం. ఇదేమన్న అన్యాయమా చెప్పుంర్డి? యాడాదంత చెట్టుతోని కష్టపడి భాగం కోరుడు తప్పా?

"పోగా, ఆ చెట్టుని పెట్టి, సాది, సవరక్షణ చేసింది నేను. బుద్ధుని కథ చెప్పిండు నా మనుమడు. పక్షిని చంపాలనుకున్నోని కంటె పక్షిని కాపాడినోనికే దాని మీద హక్కుంటది. అట్ల జూచినా చెట్టు మీద నా కధికార మున్నది." అన్నాడు ముసలయ్య.

"ముసలోడు సూడురో.... కథలు గూడ చెప్పు తండు.."

"దొరలంటె ఎంత భయపడెటోడు .. ఇప్పుడెట్ల మాట్లాడతండు ముసలోడు."

"మనుమలు బాగ నూరి పోసింర్రు."

"ముసలోని మాటల్లో కూడ తప్పేముంది?"

రకరకాలుగా మాట్లాడుకుంటున్నారు జనాలు.

"మీకు బాగా కావురాలచ్చినయి. ఎవరెవరిదో బలం చూసుకొని చింగి బింగాడు తంర్రు. చెంగు చెంగనెగురు తంర్రు." కోపంగా అన్నాడు శ్యాంరావు స్నేహితుడు.

"ఇందులో తప్పేముంది? మీది నడిసినప్పుడు మీరు నడిపిచ్చుకోలేదా? మా రెక్కల కష్టంతోని మేము బతుకుతున్నం. మీ కెందుకు లొంగుండాలె?" అన్నాడు రాజు.

ఊళ్లో తమ కుటుంబం లాంటి వాళ్లది తమ చిన్నతనంలో సాగినట్లుగా సాగకపోవడం రాఘవరావు కొడుకులకు మంటగా ఉంది. కూలినాలి చేసుకునే వాళ్లు కూడా ఎదురు మాట్లాడటం కోపంగా ఉంది.

"మా మోచేతి కింది నీల్ల తాగి బతికినోల్లు కూడా ఈ రోజు మాట్లాడేటోల్లయింర్రు. గుడిసెను కూడ ఇడిసిపెట్టి వెళ్లిపొంర్డి. దాని ధరిత్తం. ఎప్పటికి కిరికిరెందుకు?" అన్నాడు కిషన్‌రావు కోపంగా.

"ఇల్లు విడిచిపెట్టి, ఊరు విడిచిపెట్టి మేమెందుకు పోతం. పోతే గీతే మీరే పోతరు. ఊళ్లళ్ల ఎంతమందిని

చూస్తలేం?" అన్నాడు సురేష్ వ్యంగ్యంగా.

"ఏమన్నార్ర...." లేవబోయారు రాఘవరావు కొడుకులు.

ముసలయ్య మనుమలూ పైకురకబోయారు. అక్కడున్న పెద్ద మనుషులు వాళ్ల నాపారు.

"ఇలా ఉంది వ్యవహారం. మీరేమంటారో చెప్పండి రాఘవరావు గారూ." అన్నాడు మాజీ పోలీసు పటేలు.

రాఘవరావుకు తన కళ్లముందే తన లాంటి వాళ్ల అధికారం క్రమక్రమంగా కూలిపోవడం జ్ఞాపకం వచ్చి హృదయం భారమైంది. తన తండ్రి కాలంలో ఎంతో వైభవంగా సాగింది. తన కాలంలోనూ చాలా వరకు సాగింది. కాని కొన్నేళ్లుగా తమ అధికారానికి బీటలువారడం మొదలై ఇప్పుడది పరాకాష్ఠకు చేరుకుంది. తనను ఎత్తుకొని పెంచిన ముసలయ్య లాంటి వాళ్లు కూడా ఇప్పుడు తమ లాంటి వాళ్ల మాటలు వినడంలేదు. విందామన్నా యువకులు విననివ్వడంలేదు. ఈ చింతచెట్టు వ్యవహారంలో తాము, ముసలయ్య వాళ్లు ఎవరి పట్టు మీద వాళ్లున్నారు. ఇది తమ లాంటి వాళ్లకో లెక్కకాదు. దీన్ని వదిలిపెట్టవచ్చు. కాని, అలా చేస్తే తాము అలగాజనం ముందు వీగిపోయినట్లవుతుంది. ఇక వాళ్లకు పట్టపగ్గాలే ఉండవు. అందుకోసం తాను తగ్గే ప్రసక్తే లేదు. ఇందులో న్యాయాన్యాయాల సంగతెలా ఉన్నా తాను రాజీపడదలుచుకోలేదు. చివరకు ఆ చెట్టు నరికివేయబడినా సరే, తాను మాత్రం దిగిరాడు. ఇందులో ఎందరిదో జోక్యముంటుందని తెలుసు. అయినా తాను లొంగిపోడు. కొద్ది క్షణాల్లో రాఘవరావులో ఎన్నో ఆలోచనలు.

"ఇందులో చేసేందేం లేదు. చెట్టు మా భూమిలోనే ఉంది కాబట్టి దీని కాయ కూడా మాదే. ఇన్ని రోజుల నుంచి ఎట్లా నడుస్తుందో ఇప్పుడట్లనే నడుస్తది." అన్నాడు రాఘవరావు.

[వచ్చేవారం :
ప్రోత్సాహక బహుమతి
పొందిన కథ 'ఆర్తి'
డి.ఆర్.ఇంద్ర]

"అయితే మీ చెట్టు ఆకులను మా వాకిట్ల పడకుండ చూడండ్రి. మీ చెట్టు నీడ మా కిబ్బంది కావద్దు. తెంపుకునేప్పుడు ఒక్క కాయ కిందపడకుండ తెంపుకోండ్రి" అన్నాడు సురేష్.

"అదెట్లా వీలవుతుంది? మీ తాత కాలంలో, మీ నాన్న కాలంలో లేని పట్టింపులు ఇప్పుడెందు కొచ్చినయి. మీరే మొనగాళ్లనుకున్నారా?"అన్నాడో పెద్ద మనిషి కోపంగా.

"మునుపటి తీరుగనే కాలముందా ఇప్పుడు. పటేల మీ తాత కాలంల, బాపు కాలంల మీ ఇంట్ల స్కూటర్లుండెనా? మరి మీ రెందుకు స్కూటరు నడిపిస్తండ్రు? ఇరవయేండ్ల కింద మనూళ్లె ఒక్కే స్కూటరుండె. మరిప్పుడు? ఇరువై, ముప్పయున్నయి. ఎప్పటికాల మప్పుడే." అన్నాడు రాజు స్నేహితుల్లో ఒకడు.

"మీరు వాడెవడిదో బలం చూసుకొని మురుస్తున్నరు. వాపును చూసుకొని బలుపను కుంటున్నారు." అన్నాడో యువకుడు.

"వాపో, బలుపో కాలమే చెబుతది. తెలుస్తనే ఉంది."

"పాతయి తవ్వకును డాపుండ్రి." సర్పంచ్ గద్దరించగానే ఇరువైపుల యువకులు మౌనం వహించారు.

"ఇద్దరు ఎవ్వరి పట్టు మీద వాళ్లున్నరు. నువ్వేమంటావో చెప్పు ముసలయ్యా." అడిగాడో పెద్ద మనిషి.

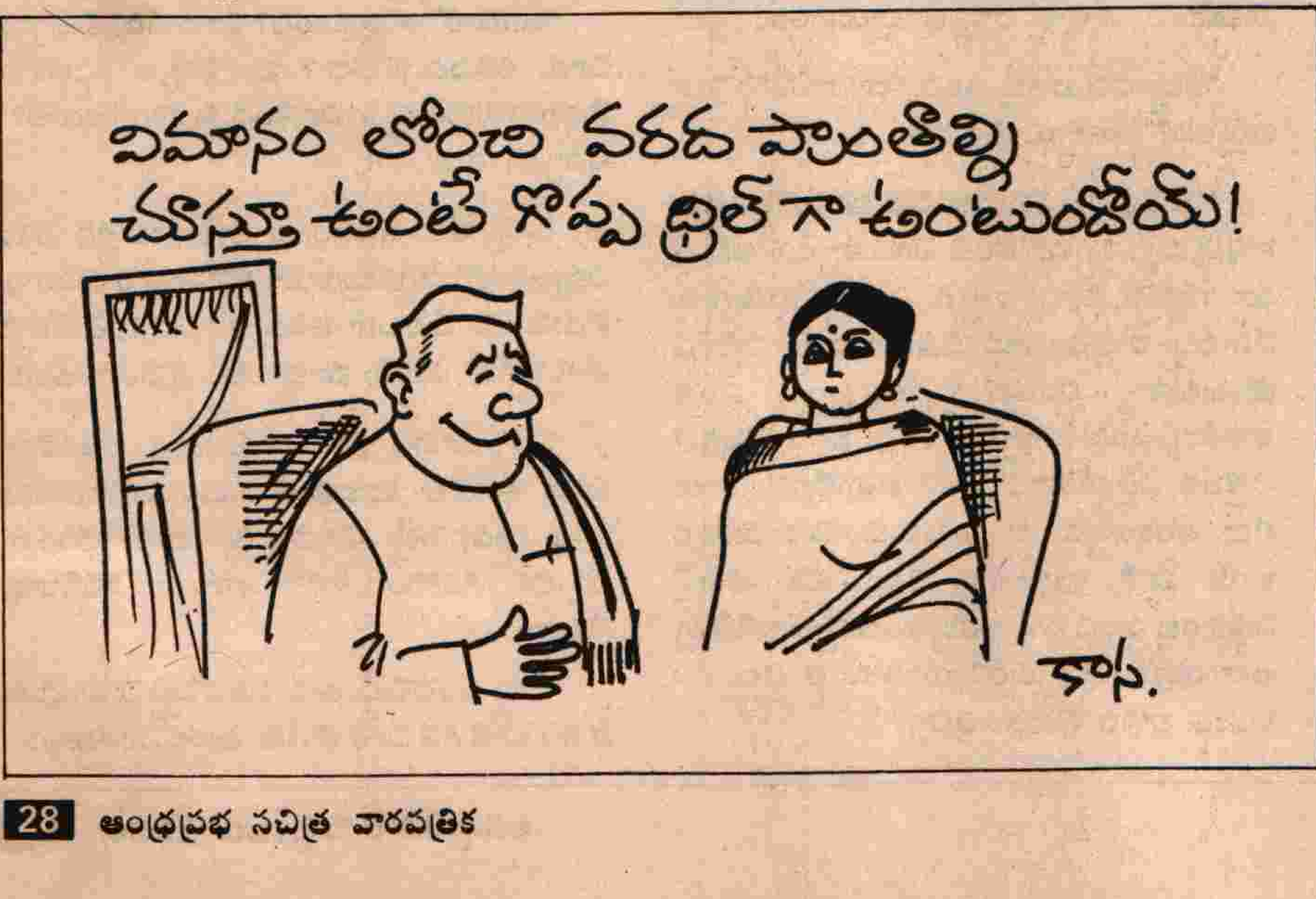

"అయ్యాలార! నే ననేదేముంది? నా కాలం దగ్గరి కచ్చింది. ఊరు పొమ్మంటుంది. కాడు రమ్మంటుంది. ఇప్పుడు నేం జెప్పుతె వినెటోల్లెవ్వలు పటేల. మా కాలం ఎడ్డికాలం. ఎట్లనో నడ్సింది. ఇప్పుడు పడుసొల్లది నడుత్తంది. వాళ్లు నేను చెప్పుతె వినెటట్టున్నరా? ఈ చెట్టును పెట్టి, పెంచి, పెద్ద చేసింది నేను. అట్లని చెట్టంత నాకే కావన్నంటలేను. నా మనుమలు చెప్పింది రైటే అనిపిత్తంది.

"దొరలార! పెద్దలోకుల్లార! మా కాలంల దొరలు, దాతలు, పాలేర్లు ,చిన్నోల్లు, పెద్దోల్లు అందరుండెటోల్లు ఊళ్లె. ఒక్కల అవుసరంల ఇంకొక లాదుకునెటోల్లు. ఊరంత ఒక్క కుటుంబమోలె ఉండేది. మరిప్పుడూల్లల్ల మార్పు లచ్చినయంటన్నరు. పడుసోల్ల రాజ్జెం నడుస్తంది. ఇది మంచికో చెడ్డకో తెలువది. కాని మంచికే నంటుండ్రు నా మనుమలు. నేను వాళ్ల మాట వినాలె కద."

"ఎంగిలి మెతుకులు తిని బతికి అదో బతుకంటున్నావు. ఊళ్లెనట బాగ సంబంధాలున్నయట. పెద్దోల్లు చెప్పినట్టు నడిత్తె మంచిగున్నట్టు. అల్లది నడువకుంటె ఊల్లు పాడైనట్టు. గంతే కదా తాత" అన్నాడు రాజు తాతను దెప్పుతూ.

"పడుసొల్ల సంగతి గిట్లున్నది. మా కాలపొల్లకు ఊరంటె పేగు బొర్లేది. ఊరిడిసిపెట్లన్నంటె విలవిలలాడెటోల్లం. మరిప్పటోల్లు? దీని బిసాయిదెంతని ఇడిసిపెట్టిపోతరు. ఇప్పుడు అవన్నెందుగ్గని పంచాయితి నడువనియ్యుండ్రి''అన్నాడు ముసలయ్య.

"ఏం నడువనియ్యమంటవు? ఎవ్వరి పట్టు మీద వాళ్లే ఉంటిరి. ఇక మేం జెప్పేదేంది?" అన్నాడు ఓ పెద్దమనిషి.

"ఇదిలాగే నాన్చుతూ పోతే కక్షలు పెరుగుతయి. ఏదో విధంగా పరిష్కారం చెయ్యాలి. కాని ఎవరూ ఒక్క మెట్టు కూడా దిగిరావడానికి సిద్ధంగా లేరు. అందుకోసం చింతచెట్టును నరికి వేయడమే ఉత్తమం. ఏమంటారు?" అన్నాడు కరణం పంతులు.

రాఘవరావు వాళ్లు పంచాయతీకి ముందే అలా చేయాలని నిర్ణయించుకున్నారు కాబట్టి దానికి సరేనన్నారు.

"మాకు దక్కని చెట్టు ఉండెందుకు? నరికెయ్యండ్రి." అన్నారు రాజు, సురేష్.

"నరికెయ్యండ్రి... నరికెయ్యండ్రి..." అక్కడున్న వాళ్లంతా అన్నారు.

ఆ మాటలు వింటున్న ముసలయ్యా కెంతో బాధాకరంగా ఉంది. కడుపులోంచి ఆవేదన తన్నుకొస్తోంది. ఆ చెట్టుతో ఆతనికున్న అనుబంధం జ్ఞాపకం వచ్చింది. ఆ చెట్టు కిందే ఎంతో మంది ఆడుకోవడం జ్ఞాపకం వచ్చింది. మూడు తరాలను

చూసిన ఆ చెట్టును నరకడమంటే మనుషుల్లోని ప్రేమలను, అనుబంధాలను, ఆప్యాయతలను నరుకుతున్నట్టే ననిపిస్తుందతనికి.

లేచి నిల్చున్నాడు ముసలయ్య. చేతులు పైకెత్తాడు.

"ఓ దొరలారా! పటేండ్లారా... పెద్దలోకుల్లారా... ఎవ్వల పట్టు మీదాళ్లుండి చెట్టును నరుకుతననుడు మంచిగలేదు. నీడనిచ్చే చెట్టును, కాయనిచ్చే చెట్టును నరుక్కునెటోల్లు మనుషులేనా? ఈ చెట్టును నరుకద్దు బాంచెను. అసలే నరుకనియ్య.. చెట్టును నరికిండ్రంటె తల్లన్నరికినట్టే.. దీన్ని నరుకద్దు.

"అరే రాజా! సురేషా! నా మాటినండ్రి బిడ్డ. ఆ చింతకాయ మనకు రాకున్నా మంచిదే. చెట్టు నుండనియ్యండ్రి. పట్టువట్టకున్రి." అంటూ రెండు దిక్కుల వాళ్లనూ ప్రార్థిస్తున్నాడు ముసలయ్య. చెట్టు దగ్గరకెళ్లి దాన్ని పట్టుకొని కూర్చున్నాడు.

అయినా ఎవరూ ముసలయ్య మాట వినదలుచుకోలేదు.

"ముసలోడ జరుగు..." అని అతన్ని తీసుకొచ్చి దూరంగా నిలబెట్టారు.

రాఘవరావు మనుషులు నలుగురు గొడ్డళ్లతో నరకడం మొదలుపెట్టారు.

చెట్టు మీద పడుతున్న ఒక్కో వేటు ముసలయ్య హృదయంపై పడుతున్నట్టే ఉందతనికి. కడుపులోంచి దుఃఖం, ఆవేశం ఎగదన్నుకొస్తున్నాయి.

"అరేయ్ నా మాటినండ్రా. ఆ చెట్టును పెట్టింది నేనురా... సాదింది నేనురా... ఆ చెట్టంటే నాకు పానంరా... ఒరేయ్ గొడ్రాలికేం తెలుసురా కనడంలోని బాధ? ఆ చెట్టుతో నాకెంత బంధముందో మీకేం తెలుసున్రా. వద్దుర్రా. చెట్టును నరకద్దురా. ఎలుకలున్నయని ఇల్లును కాలబెట్టుకుంటార్ర ఎవ్వడన్న. దొరా! చెట్టును నరుకు డాపుజెయ్యండ్రి. రాజా! సురేషా... మీ తాత మాటినుండ్రి. చెట్టుతోనేం రాకుంటె మానాయె. చెట్టును నరుకద్దు." ఏడుస్తూ, మొత్తుకుంటూ అందర్నీ తిడుతున్నాడు ముసలయ్య.

అయినా ముసలయ్య మాటల్ని పట్టించుకున్నవాళ్లు లేరు. నలుగురు మనుషులు చెట్టును నరుకుతూనే ఉన్నారు. మరికొందరు కొమ్మలు నరకడానికి పై కెక్కుతున్నారు. ఇంకొందరు తాళ్లు తీసుకురావడానికి కెళ్తున్నారు.

ముసలయ్య మొత్తుకుంటూనే ఉన్నాడు. చెట్టు దగ్గరి వెళ్లబోయిన ముసలయ్యను అతని మనుమలు పట్టుకున్నారు.

చెట్టును నరుకుతున్న దృశ్యాన్ని చూడలేక పోతున్నాడు ముసలయ్య. ఊళ్లో పెనవేసుకున్న బంధాలను నరికివేస్తున్నట్టనిపిస్తుందతనికి. అయినా ఆ సృష్టికర్త ఆవేదన నెవరూ అర్థం చేసుకోవడంలేదు.

"వద్దుర్రా... చెట్టును నరకొద్దుర్రా... ఒక్క చెట్టునైనా పెంచని మీకేం తెలుసుర్రా ఇందులోని బాధ? మీకు దండం బెడుతరా... చెట్టును నరుకొద్దుర్రా... నేను సచ్చెదాకన్న ఉండనియ్యర్రా...." ఏడుస్తూ అరుస్తూనే ఉన్నాడు ముసలయ్య.

రాజు, సురేష్ ముసలయ్యను బలవంతంగా గుడిసెలోకి లాక్కెళ్లారు. మరో దిక్కు చెట్టును నరికే కార్యక్రమం కొనసాగుతూనే ఉంది.

ఏడెనిమిది దశాబ్దాల కాలానికి సాక్షీభూతంగా నిలిచిన ఆ చెట్టు పొద్దుగూట్లో పడే సమయం వరకు ముక్కలు ముక్కలుగా నరకబడి రాఘవరావు వాకిట్లో కుప్పలు కుప్పలుగా పడుంది.

గుడిసెలో అరుస్తూ, అరుస్తూ, ఏడుస్తూ, ఏడుస్తూనే స్పృహతప్పి పడిపోయాడు ముసలయ్య.

●

డిటర్జెంట్ సబ్బులు మురికి నెలా పోగొడతాయి ?

మనకందరికీ డిటర్జెంట్ సబ్బులు మురికిని పోగొడతాయని తెలుసు కాని, అవి ఎలా పోగొడతాయో మీ కెవరికైనా తెలుసా? కాస్టిక్ సోడా, ఆయిల్ మిశ్రమం వల్ల జరిగే రసాయన క్రియ వల్ల సబ్బు ఏర్పడుతుంది. ఈ సబ్బును బట్టమీద రుద్దినపుడు సబ్బులోని అణువులు ఫాటీఆసిడ్ అయాన్‌లగానూ, సోడియం అయాన్‌లగానూ విడిపోతాయి. ఫాటీ ఆసిడ్ అయానులు బట్టలనంటి ఉండే దుమ్ము ధూళి, మురికి ఆకర్షణలకు లోనై వాటిని చుట్టుముడతాయి. అప్పుడు మనం బట్టను విదిలించినపుడు ఫాటీ ఆసిడ్ అయానులతోపాటు మురికి కణాలు కూడా బయటకు వస్తాయి. చూశారా, మనందరికీ తెలిసిన సాధారణ ప్రక్రియలో ఎంతటి రసాయన క్రియ దాగుందో!

సేకరణ : దాసరి బాలయ్య [ఆలూరు]

దేవికారాణి పరిచయం చేసిన దిలీప్

ఇటీవల దివంగతురాలైన దేవికారాణి గురించి ఎంత చెప్పినా ఇంకా చెప్పవలసింది మిగిలిపోయే ఉంటుంది. నటిగా తన నటన, సౌందర్యాలతో మహామహులనే మురిపించింది. పండిట్ జవహర్‌లాల్ నెహ్రూ - ఈమెకు లేఖరాస్తూ "మీ నటన, రూపలావణ్యాలు నన్ను ఆకట్టుకున్నాయి" అని పేర్కొన్నాడు. యాభై ఏళ్ల క్రితం ఆమె నటిగా ఉన్నతస్థానంలో ఉండేది.

బొంబాయి టాకీస్ స్టూడియో వారి చిత్రాలు అప్పుడు మంచి కీర్తి ప్రతిష్ఠలు పొంది, ఆర్థికంగా విజయవంతమయ్యేవి. ఎందరో కళాకారులను పరిచయం చేసిన సంస్థ. అశోక్‌కుమార్ వీరి చిత్రాలతోనే సినిమా జీవితం ఆరంభించాడు. స్టూడియో భాగస్థులలో అగ్రస్థానం హిమాంశురాయ్ దంపతులది. రాయ్ స్వర్గస్థుడయ్యాక, ఆ బాధ్యతను దేవికారాణి వహించి, నటన విరమించి నిర్మాతగా ఉంటూ చిత్రాలు నిర్మించేది. అప్పుడు ఒక యువకుడు సినిమాల్లో నటించాలనే ఆసక్తితో దేవికారాణిని కలుసుకోడానికి వెళ్లాడు.

ఆ యువకుడిని క్షణం చూసి కొన్ని ప్రశ్నలు వేసింది.

"నీ పేరేమిటి?"

"యూసుఫ్ ఖాన్."

"సినిమాల్లో నటిస్తావా?"

"నటిస్తాను."

"హిందీ, ఉర్దూ బాగా వచ్చా?"

"వచ్చు."

"సిగరెట్లు తాగుతావా?"

"తాగను."

"ఇంతకు ముం దెక్కడయినా వేషాలు వేశావా?"

"లేదు."

"కారు నడవడం వచ్చా?"

"వచ్చు."

ముక్తసరిగా జవాబిచ్చిన ఆ తీరు దేవికారాణికి నచ్చింది. అతని పర్సనాలిటీ కూడా బాగుం దనిపించి "మా చిత్రంలో నీవు నటిస్తున్నావు" అని చెప్పింది.

యూసుఫ్ ఖాన్ కృతజ్ఞతలు చెప్పాడు. బొంబాయి టాకీస్ వారి 'జ్వార్ భాటా' [1944]లో నాయక పాత్ర నటించాడు. ఇతని పేరును దిలీప్‌కుమార్‌గా మార్చడం జరిగింది. ఇందులో నాయికగా మృదుల వేసింది. దేవికారాణిచే తెరకు పరిచయమైన వాడు భారతీయ చిత్ర సీమలో 'ట్రాజెడీ కింగ్'గా పేరొంది గొప్ప వెలుగు వెలిగాడు!

సేకరణ : ఆరిపాక